

U S N E S E N Í

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D. a soudců Mgr. Kateřiny Kopečkové, Ph.D. a Mgr. Petra Šebka v právní věci navrhovatele: **Přípravný výbor pro účely místního referenda ve Statutárním městě Jihlava**, jednající zmocněncem Vitem Prchalem, bytem Jihlava, Lipová 7, zastoupený JUDr. Tomášem Markem, advokátem se sídlem Jihlava, Masarykovo náměstí 1, proti odpůrci: **Statutární město Jihlava**, o návrhu na vyhlášení místního referenda ve statutárním městě Jihlava,

t a k t o :

I. **Vyhlá š u j e** se místní referendum ve statutárním městě Jihlava o otázkách:

1) Souhlasíte s tím, aby město Jihlava bezodkladně podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti, aby nemohlo dojít k výstavbě spalovny komunálních odpadů (ZEVO, plazmová a pyrolýzní jednotka apod.) na území statutárního města Jihlavy?

2) Jste pro, aby město Jihlava podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti pro zvýhodnění občanů, kteří produkují málo směšného komunálního odpadu (SKO) a více třídí oproti těm, kdo třídí méně a vyprodukují více SKO?

3) Jste pro, aby město Jihlava podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti pro snížení produkce směšného komunálního odpadu pod 150 kg na osobu za rok prostřednictvím zvýšení míry recyklace a kompostování všech odpadů ze živností a domácností minimálně na 50%?

II. Místní referendum se bude konat v sobotu **13. prosince 2014**.

III. Žádný z účastníků **n e m á právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

Navrhovatel se návrhem doručeným soudu dne 16.9.2014, domáhá podle § 91a odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), vyhlášení místního referenda ve statutárním městě Jihlava, a to ve dnech 10. a 11. října 2014 o těchto otázkách:

1) Souhlasíte s tím, aby město Jihlava bezodkladně podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti, aby nemohlo dojít k výstavbě spalovny komunálních odpadů (ZEVO, plazmová a pyrolýzní jednotka apod.) na území statutárního města Jihlavy?

2) Jste pro, aby město Jihlava podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti pro zvýhodnění občanů, kteří produkují málo směšného komunálního odpadu (SKO) a více třídí oproti těm, kdo třídí méně a vyprodukují více SKO?

3) Jste pro, aby město Jihlava podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti pro snížení produkce směšného komunálního odpadu pod 150 kg na osobu za rok prostřednictvím zvýšení míry recyklace a kompostování všech odpadů ze živností a domácností minimálně na 50%?

I. Shrnutí argumentace navrhovatele

Navrhovatel svůj návrh odůvodňuje tím, že přesto, že Krajský soud v Brně usnesením ze dne 5.9.2014, č.j. 67A 5/2014-53, rozhodl tak, že návrh na konání místního referenda nemá nedostatky, zastupitelstvo dne 15.9.2014 na svém jednání o návrhu na konání místního referenda rozhodlo a projednalo pouze bod „informace o referendu“. Je tedy zřejmé, že zastupitelstvo v rozporu se zákonem nerozhodlo o konání referenda – tedy jej neprojednalo či neodsouhlasilo, což v obou případech zakládá aktivní legitimaci navrhovatele požádat o soudní ochranu.

Přestože je tedy návrh na konání místního referenda formálně bezvadný, odpůrce podle navrhovatele nadále brání výkonu přímé demokracie. Referendum přitom dává občanům pouze možnost se k otázce realizace spalovny ve statutárním městě Jihlava vůbec vyjádřit. Nepředjímá to, jakým způsobem tak učiní. Občané se mohou rozhodnout pro variantu ANO i NE. Rovněž referendum v dalších otázkách dává možnost vyjádřit se ke způsobu nakládání s odpady, které mají do budoucna významný dopad na životní prostředí.

Navrhovatel dále s odkazem na usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 30.7.2010, č.j. 44A 62/2010-19, publ. pod č. 2158/2010 Sb. NSS, žádá soud, aby jako den konání místního referenda určil termín voleb, tedy pátek a sobotu 10. a 11. října 2014, neboť jen tak může být účast občanů při hlasování co největší a v nastalé situaci se toto datum jeví jako nejvhodnější.

Navrhovatel dále žádá soud, aby mu s ohledem důvody zvláštního zřetele hodné ve smyslu § 60 odst. 7 s.ř.s. přiznal náhradu nákladů řízení, neboť byl nucen obrátit se na soud v důsledku obstrukčního postupu odpůrce. Dále s odkazem na

§ 74 a § 76 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, požaduje, aby soud vyloučil odkladný účinek odvolání a rozhodl o „předběžné vykonatelnosti“ rozhodnutí.

II. Shrnutí vyjádření odpůrce

Odpůrce ve svém vyjádření nezpochybnil, že zastupitelstvo dne 15.9.2014 o návrhu na konání místního referenda ve statutárním městě Jihlava nehlasovalo. Na jednání zastupitelstva dne 15.9.2014 zastupitelstvo k návrhu jednoho ze zastupitelů hlasovalo pouze o tom, zda má nebo nemá být návrh přípravného výboru projednán, a to s negativním výsledkem.

Odpůrce uvedl, že plně respektuje usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 5.9.2014, č.j. 67A 5/2014-53, avšak poukázal na § 12 odst. 4 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o místním referendu“), podle kterého bezvadný návrh přípravného výboru předloží rada obce k projednání zastupitelstvu obce na jeho nejbližším zasedání; obdobně postupuje rada města, která bezvadný návrh přípravného výboru předloží k projednání zastupitelstvu statutárního města. Rada města jistě dostojí své zákonné povinnosti návrh na nejbližší zasedání zastupitelstva předat a bude zařazen do programu jednání zastupitelstva. Do tohoto okamžiku nejsou splněny podmínky ve smyslu § 57 odst. 1 písm. b) zákona o místním referendu a soud tak není oprávněn nahradit pro podání návrhu na vyhlášení místního referenda. Odpůrce proto navrhuje, aby soud návrh odmítl pro předčasnost.

I. Posouzení věci soudem

IIIa.

Podle § 91a odst. 1 písm. b) s. ř. s. se lze návrhem u soudu za podmínek stanovených zvláštním zákonem domáhat vyhlášení místního referenda.

Zvláštním zákonem je zákon o místním referendu.

Podle § 57 odst. 1 písm. b) zákona o místním referendu má právo domáhat se ochrany u soudu podle zvláštního právního předpisu přípravný výbor, jestliže zastupitelstvo obce nebo zastupitelstvo statutárního města nerozhodlo o návrhu přípravného výboru podle § 13 odst. 1 písm. a) nebo rozhodlo o tom, že místní referendum nevyhlásí podle § 13 odst. 1 písm. b).

Podle § 57 odst. 2 písm. b) zákona o místním referendu je třeba návrh podat nejpozději do 20 dnů od jednání zastupitelstva obce nebo zastupitelstva statutárního města, kde měl být návrh přípravného výboru projednán, nebo od jednání zastupitelstva obce nebo zastupitelstva statutárního města, na kterém toto zastupitelstvo rozhodlo, že místní referendum nevyhlásí.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 5.9.2014, č.j. 67A 5/2014-53, rozhodl tak, že návrh na konání místního referenda ze dne 21.7.2014 ve statutárním městě Jihlava, o těchto navržených otázkách:

1) Souhlasíte s tím, aby město Jihlava bezodkladně podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti, aby nemohlo dojít k výstavbě spalovny komunálních odpadů (ZEVO, plazmová a pyrolýzní jednotka apod.) na území statutárního města Jihlavy?

2) Jste pro, aby město Jihlava podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti pro zvýhodnění občanů, kteří produkují málo směsného komunálního odpadu (SKO) a více třídí oproti těm, kdo třídí méně a vyprodukují více SKO?

3) Jste pro, aby město Jihlava podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti pro snížení produkce směsného komunálního odpadu pod 150 kg na osobu za rok prostřednictvím zvýšení míry recyklace a kompostování všech odpadů ze živností a domácností minimálně na 50%?

ve znění doplnění ze dne 11.8.2014 nemá nedostatky.

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 5.9.2014, č.j. 67A 5/2014-53, nabylo právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu, kterým byl pátek 5.9.2014 (§ 93 odst. 5 s.ř.s.), a téhož dne se stalo vykonatelným (§ 54 odst. 7 s.ř.s. ve spojení s § 55 odst. 5 s.ř.s).

Mezi účastníky řízení není sporu o tom, že zastupitelstvo statutárního města Jihlava dne 15.9.2014 na svém zasedání o vyhlášení místního referenda nerozhodlo. Není sporu ani o tom, že se jednalo o nejbližší uskutečněné zasedání zastupitelstva poté, co nabylo právní moci usnesení soudu určující, že návrh na vyhlášení místního referenda nemá nedostatky.

Argumentoval-li odpůrce tak, že s ohledem na to, že návrh přípravného výboru nebyl radou města zařazen do programu jednání zastupitelstva a na zasedání dne 15.9.2014 nebyl přeložen, jsou tyto okolnosti z pohledu povinnosti zastupitelstva projednat návrh na vyhlášení místního referenda i z pohledu počátku běhu lhůty pro podání žaloby ve smyslu § 91a odst. 1 písm. b) s.ř.s. irelevantní. Ustanovení § 57 odst. 2 písm. b) zákona o místním referendu ve spojení s § 91a s. ř. s. je třeba vykládat tak, že lhůta pro podání návrhu na vyhlášení referenda soudem se odvíjí od konání chronologicky prvního jednání zastupitelstva poté, co nastala fikce bezvadnosti návrhu přípravného výboru ve smyslu § 12 odst. 3 zákona o místním referendu, popř. poté, co byl zmocněnec přípravného výboru vyzooměn o tom, že návrh nemá nedostatky, či poté, co nabylo právní moci usnesení soudu, který určil, že návrh přípravného výboru nemá nedostatky.

Skutečností, která určila počátek této lhůty (§ 57 odst. 2 písm. b) zákona o místním referendu), bylo uskutečnění zasedání zastupitelstva dne 15.9.2014, které bylo prvním nejbližším zasedáním zastupitelstva po 5.9.2014. Zastupitelstvo tedy mělo o návrhu přípravného výboru i přes případnou nečinnost předkladatele rozhodnout na základě usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 5.9.2014, č.j. 67A 5/2014-53. Navrhovatel tak zvolil správný postup, pokud se po zasedání zastupitelstva uskutečněného dne 15.9.2014 domáhá vyhlášení místního referenda po soudu.

Nyní posuzovanou situaci je možné přirovnat k případu, kdy o návrhu přípravného výboru zastupitelstvo nerozhodlo, a to z toho důvodu, že se ukázalo jako neusnášeníschopné. I tato situace musí jít k tíži zastupitelstva a nikoli přípravného výboru a i takové zasedání zastupitelstva je tudíž „nejbližším zasedáním zastupitelstva“ (obdobně též usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26.11.2009, č.j. 30 Ca 115/2009 - 70, publ. pod č. 2003/2010 Sb. NSS).

Takový závěr je podle zdejšího soudu jedině možným s ohledem na ústavní imperativ obsažený v článku 22 Listiny základních práv a svobod, podle kterého zákonná úprava všech politických práv a svobod a její výklad a používání musí umožňovat a ochraňovat svobodnou soutěž politických sil v demokratické společnosti. Možnost občanů vyjádřit se formou místního referenda k otázkám rozvoje své obce představuje jejich ústavně zaručené politické právo a za splnění zákonných podmínek mají občané na vyhlášení místního referenda právní nárok. Místní referendum je institutem, díky kterému má obecní komunita přímý vliv na řešení aktuální otázky v průběhu volebního období a tudíž zde hraje významnou roli i časové hledisko, jinými slovy je nutné brát v úvahu i to, aby občané s vyjádřením své vůle nepřišli již *ex post*, tedy poté, co jejich zastupitelé o dané otázce již nějakým způsobem rozhodli (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2012, č.j. Ars 1/2012 - 26, publ. pod č. 2718/2012 Sb. NSS a ze dne 31. 10. 2012, č.j. Ars 2/2012 - 43, publ. pod č. 2799/2013 Sb. NSS, veškerá citovaná judikatura Nejvyššího správního soudu je dostupná na www.nssoud.cz).

Návrh na vyhlášení místního referenda tak byl podán včas a je přípustný.

IIIb.

Soud proto v dalším kroku posuzoval, zda lze o navržených otázkách místní referendum konat, neboť posouzení této otázky náleží již podle zákona o místním referendu zastupitelstvu a soud v řízení ve smyslu § 91a odst. 1 písm. b) s.ř.s. vstupuje do pozice zastupitelstva. Rozhodnutí soudu pak nahrazuje rozhodnutí zastupitelstva (§ 57 odst. 3 zákona o místním referendu). Tato specifická konstrukce ingerence soudní moci do procesu rozhodování zastupitelstva, jako orgánu územního samosprávného celku, je dána významem referenda jako politického práva, zakotveného v čl. 21 Listiny základních práv a svobod. Soud poznamenává, že i poměrně krátká lhůta, které váže soud k tomu o návrhu ve smyslu § 91a s.ř.s. rozhodnout (30 dnů), je dána právě specifickou úlohou soudu, který má v případě nezákonného omezení politického práva sjednat rychlou nápravu.

Podle § 13 odst. 1 zákona o místním referendu zastupitelstvo obce nebo zastupitelstvo statutárního města na svém nejbližším zasedání usnesením rozhodne o vyhlášení místního referenda, jestliže lze o navržené otázce místní referendum konat, a zároveň stanoví den jeho konání (§ 15) /písm. a)/, o tom, že místní referendum nevyhlásí, jestliže o navržené otázce nelze místní referendum konat /písm. b)/.

Podle § 1 písm. b) zákona o místním referendu tento zákon upravuje provádění místního referenda na území hlavního města Prahy a na území územně členěného statutárního města (dále jen "statutární město").

Podle § 6 zákona o místním referendu se v místním referendu rozhoduje o věcech, které patří do samostatné působnosti obce nebo statutárního města.

Podle § 7 zákona o místním referendu nelze místní referendum konat o místních poplatcích a o rozpočtu obce nebo statutárního města (písm. a), o zřízení nebo zrušení orgánů obce nebo statutárního města a o jejich vnitřním uspořádání (písm. b), o volbě a odvolání starosty nebo primátora územně nečleněného statutárního města (dále jen "starosta obce"), primátora statutárního města a primátora hlavního města Prahy (dále jen "primátor"), místostarosty nebo náměstka primátora, členů rady obce, města, městského obvodu nebo městské části (dále jen "rada obce"), členů rady statutárního města a hlavního města Prahy (dále jen "rada statutárního města") a dalších členů zastupitelstva obce, zastupitelstva statutárního města, jakož i volených nebo jmenovaných členů dalších orgánů obce a statutárního města (písm. c), jestliže by otázka položená v místním referendu byla v rozporu s právními předpisy nebo jestliže by rozhodnutí v místním referendu mohlo být v rozporu s právními předpisy (písm. d), v případech, kdy se o položené otázce rozhoduje ve zvláštním řízení (písm. e), o uzavření veřejnoprávních smluv k výkonu přenesené působnosti (písm. f) nebo o schválení, změně nebo zrušení obecně závazné vyhlášky obce (písm. g), jestliže od platného rozhodnutí v místním referendu do podání návrhu na konání místního referenda v téže věci neuplynulo 24 měsíců (písm. h).

Jak již bylo výše zdůrazněno, právní předpisy, které upravují konání místního referenda, je nutné vykládat s ohledem na klauzuli obsaženou v čl. 22 Listiny základních práv a svobod, který má za úkol limitovat kterýkoli subjekt vykládající a aplikující právo při normotvorbě, výkladu i použití politických práv. Tato zásada nezavazuje pouze zákonodárce, nýbrž také orgány moci výkonné stejně jako soudy a projevuje se v tom, že výklad a aplikace pravidel, obsažených v zákoně o místním referendu, nesmí být v rozporu se smyslem a účelem zákona o místním referendu. Jinými slovy, výkladem a aplikací právních předpisů by nemělo docházet k tomu, že i přes splnění zákonem daných podmínek k realizaci politického práva hlasovat v místním referendu by bylo z důvodů např. přísného formalismu do tohoto práva nepřipustně zasaženo. To se týká i posouzení přípustnosti navržených otázek, které by měly být občanům v místním referendu položeny.

Soud dospěl k závěru, že o všech navržených otázkách lze referendum ve statutárním městě Jihlava konat. Vycházel přitom z premisy, že v rámci posouzení navržených otázek je třeba o otázkách uvažovat v celkovém kontextu správy věcí veřejných a místních, a respektovat jejich význam pro běžného adresáta, tedy voliče, který v místním referendu rozhoduje. Smyslem konání referenda nemůže být nahrazení rozhodnutí příslušných orgánů státní správy ve správním řízení, ale je jím zjištění politického názoru občanů. Nejvyšší správní soud ve vztahu k § 6 a 7 zákona o místním referendu vyslovil, že „...z citovaných ustanovení plyne přípustnost konání místního referenda ve všech věcech spadajících do samostatné

působnosti obce s výjimkou taxativně uvedených případů. Samostatnou působnost obce blíže vymezuje ustanovení § 35 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a to tak, že ...do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon...Nemůže být ani sporu o tom, že záležitosti územního plánování spadají do samostatné působnosti obce. V tomto směru dává jasné vodítko ustanovení § 6 odst. 5 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu... Podle arg. a maius ad minori pochopitelně platí, že zastupitelstvo obce rozhoduje v samostatné působnosti rovněž o změně územního plánu...“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2012, č.j. Ars 1/2012 - 26, publ. pod č. 2718/2012 Sb. NSS).

Konání místního referenda dále nemůže bránit samotná skutečnost, že určitá věc případně v budoucnu bude předmětem správního řízení (stavebního, či územního) konaného v přenesené působnosti. Na straně druhé nemohou obstát otázky, které zcela zjevně překračují rámec toho, o čem lze v místním referendu hlasovat, např. tím, že rozhodnutí přijaté v referendu o takových otázkách by v rozporu s § 6 zákona o místním referendu přímo ukládalo jednotlivým orgánům obce úkoly, které nepatří do samostatné působnosti dané obce (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2012, č.j. Ars 4/2012-47, publ. pod č. 2760/2013 Sb. NSS).

Ze znění otázky “[s]ouhlasíte s tím, aby město Jihlava bezodkladně podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti, aby nemohlo dojít k výstavbě spalovny komunálních odpadů (ZEVO, plazmová a pyrolýzní jednotka apod.) na území statutárního města Jihlavy?“ je nepochybné, že se týká investičního projektu, který může mít zcela zásadní dopad na životní prostředí, odpadové hospodářství i ekonomickou situaci statutárního města Jihlava. Občané města tím, že se vyjádří k této otázce, zde mohou vyjádřit svoji vůli, zda takové zařízení na území statutárního města Jihlava chtějí. Takovým projevem vůle občanů města je zastupitelstvo a další orgány obce (starosta) vázány v rámci výkonu samostatné působnosti. Soud považuje za vhodné v této souvislosti poukázat na závěry Nejvyššího správního soudu, podle kterého „[o]bčané mají za splnění podmínek stanovených zákonem o místním referendu právo vyjádřit se v místním referendu k plánované výstavbě větrné elektrárny, a to i v těch případech, kdy se o otázce položené v místním referendu rozhoduje ve zvláštním řízení konaném v přenesené působnosti, např. v řízení podle stavebního zákona... Jsou-li orgány obce v místním referendu zavázány k provedení určitých úkonů, je třeba zkoumat, zda tyto úkony patří do samostatné působnosti dané obce a zda je lze v samostatné působnosti této obce realizovat. Orgány obce totiž musí mít právní nástroje k realizaci rozhodnutí v místním referendu, kterým byly zavázány (§ 49 zákona o místním referendu). V místním referendu naopak nelze uložit orgánům obce provedení úkonů, které patří do přenesené působnosti dané obce nebo které do působnosti této obce vůbec nenáleží, byť by se dotýkaly zájmů obce a jejích občanů. V opačném případě by omezení stanovené v § 6 zákona o místním referendu postrádalo smysl...“

(rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2012, č.j. Ars 4/2012 - 47, publ. pod č. 2760/2013 Sb. NSS).

Z výše uvedeného také vyplývá, že vázanost vůlí občanů města vyjádřenou odpovědí na takto formulovanou otázku je totožná, jako by se občané města negativně vyslovili k otázce „*souhlasíte s umístěním spalovny komunálních odpadů (ZEVO, plazmová a pyrolýzní jednotka apod.) na území statutárního města Jihlavy?*“ I tímto názorem občanů města by byl odpůrce v oblasti samostatné působnosti vázán a veškeré kroky v samostatné působnosti by měl činit vědom si takové vůle občanů a v souladu s ní. Otázka č. 1 dále podle soudu nezavazuje odpůrce k přijetí konkrétního rozhodnutí v územním či stavebním řízení vedeném správními orgány v přenesené působnosti, jako tomu bylo v případě posuzovaném Nejvyšším správním soudem v již citované věci sp. zn. Ars 4/2012, kde zavázali občané rozhodnutím v místním referendu zastupitelstvo obce, k tomu, aby neprodleně zakázalo a nepovolovalo v katastru obce výstavbu větrných elektráren.

Ze znění otázek „*[j]ste pro, aby město Jihlava podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti pro zvýhodnění občanů, kteří produkují málo směsného komunálního odpadu (SKO) a více třídí oproti těm, kdo třídí méně a vyprodukují více SKO*“ *Ano! Ne*“ a „*[j]ste pro, aby město Jihlava podniklo veškeré kroky v samostatné působnosti pro snížení produkce směsného komunálního odpadu pod 150 kg na osobu za rok prostřednictvím zvýšení míry recyklace a kompostování všech odpadů ze živností a domácností minimálně na 50%?*“ je zcela zřejmé, že se týkají problematiky, která spadá do samostatné působnosti obce. Nejedná se ani o otázky, které by byly v rozporu s § 7 písm. g) zákona o místním referendu, neboť otázky nejsou „o schválení obecně závazné vyhlášky“. Opět zavazují představitele odpůrce, aby v budoucích krocích v rámci samostatné působnosti volili takové řešení, které povede k dosažení cíle – zvýhodnění občanů, kteří třídí odpad a snížení produkce směsného komunálního odpadu a zvýšení míry recyklace a kompostování všech odpadů ze živností a domácností minimálně na 50%. Toho lze docílit ať už smluvními ujednáními s poskytovateli služeb v oblasti svozu a likvidace odpadů ve statutárním městě Jihlava, či speciálními cílenými projekty, tak i poplatkovou politikou, které je v řadě obcí různá, právě s ohledem na různou politiku zastupitelstev v oblasti likvidace odpadů (příkladem může být „antipoplatková“ politika zastupitelstva města Teplice).

Všechny navržené otázky v místním referendu jsou tedy přípustné.

IIIc.

Podle § 13 odst. 1 písm. a) zákona o místním referendu zastupitelstvo obce nebo zastupitelstvo statutárního města na svém nejbližším zasedání usnesením rozhodne o vyhlášení místního referenda, jestliže lze o navržené otázce místní referendum konat, a zároveň stanoví den jeho konání.

Podle § 15 zákona o místním referendu se místní referendum koná nejpozději do 90 dnů po dni jeho vyhlášení, není-li v návrhu přípravného výboru uvedena doba pozdější. Dnem vyhlášení místního referenda je první den vyvěšení usnesení zastupitelstva obce nebo zastupitelstva statutárního města na úřední desce

příslušného obecního úřadu nebo na úřední desce magistrátu statutárního města. Koná-li se místní referendum z rozhodnutí zastupitelstva obce nebo zastupitelstva statutárního města, nesmí být den konání místního referenda stanoven tak, aby připadl do následujícího funkčního období zastupitelstva obce nebo zastupitelstva statutárního města.

Podle § 5 odst. 1 zákona o místním referendu se hlasování v místním referendu koná v jednom dni. Koná-li se hlasování v místním referendu současně s volbami do zastupitelstev obcí, do zastupitelstev krajů, do některé z komor Parlamentu České republiky nebo do Evropského parlamentu, koná se ve stejnou dobu, která je stanovena pro konání voleb.

Přestože návrhem na konání místního referenda nelze nutně rozumět návrh na jeho konání konkrétní den (konkrétní datum), z právní úpravy obsažené v zákoně o místním referendu vyplývá, že přípravným výborem navrženým konkrétním datem hlasování je zastupitelstvo zásadně vázáno. Odchýlit se od návrhu konat místní referendum souběžně s volbami do zastupitelstev obcí může pouze z odůvodněných a racionálních důvodů (srov. usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 30. 7. 2010, č.j. 44 A 62/2010 - 19, publ. pod č. 2158/2010 Sb. NSS). Soud, vstupuje-li do pozice zastupitelstva, je tak podle § 13 odst. 1 písm. a) a § 15 zákona o místním referendu povinen – stejně jako zastupitelstvo – určit den konání místního referenda a přitom preferovat datum navržené přípravným výborem, byť datum vyhlášení místního referenda není nezbytnou součástí petitu návrhu ve smyslu § 91a odst. 1 písm. b) s.ř.s. na vyhlášení místního referenda (není ostatně ani povinnou součástí návrhu na konání místního referenda ve smyslu § 10 a § 11 zákona o místním referendu). Soud (stejně jako zastupitelstvo) se tedy od data navrženého přípravným výborem může z legitimních důvodů odchýlit.

Takovým legitimním důvodem by bylo především vyhlášení místního referenda tak, že by jím došlo k porušení zákona o místním referendu.

Zákon o místním referendu obsahuje mimo jiné lhůty, v nichž je třeba uskutečnit některé úkony. Jejich předchozí uskutečnění je nutné pro realizaci místního referenda. Podle § 21 odst. 2 zákona o místním referendu starosta obce stanoví 25 dnů přede dnem hlasování, s přihlédnutím k počtu oprávněných osob v hlasovacím okrsku (§ 28), minimální počet členů okrskové a místní komise, který nesmí být nižší než 4. Obdobně stanoví 25 dnů přede dnem hlasování primátor minimální počet členů městské komise. O počtu členů příslušné komise vyrozumí neprodleně starosta obce nebo primátor přípravný výbor.

Nemožnost dodržení uvedené lhůty 25 dnů je již samostatným důvodem pro nemožnost konat referendum ve dnech 10. a 11. října 2014. Soud sice zvažoval i možnost společných komisí pro referendum a volby do obecních zastupitelstev, dospěl však k závěru, že společné komise, nyní bez nutnosti dodržení uvedené lhůty 25 dnů, možné nejsou. Činnost komisí pro hlasování při místním referendu je výkonem samosprávy, zatímco činnost volebních orgánů během voleb je výkonem státní správy; jejich činnost je ostatně i jinak financována. Také delegování členů komisí je různé, kdy v případě místního referenda deleguje členy především přípravný výbor. I počet členů komisí je odlišný. „Spojení“ volebních komisí a

komisí pro hlasování v místním referendu tak pro jejich odlišný účel, delegování členů, i absenci zákonné úpravy kolize zákona o volbách do zastupitelstev obcí a zákona o místním referendu možné není (obdobně též Rigel, F.: Zákon o místním referendu s komentářem a judikaturou, Nakladatelství Leges, 2011, s. 133 - 134.)

Podle soudu přitom lhůta 25 dnů ve smyslu § 21 odst. 2 zákona o místním referendu počala běžet dne 15.9.2014, tedy nejen dříve, než byl zaplacen soudní poplatek za návrh na vyhlášení místního referenda soudem (k tomu došlo dne 19.9.2014), ale dokonce dříve, než byl návrh na vyhlášení místního referenda soudu doručen. V této souvislosti soud poznamenává, že přípravný výbor podal návrh na konání místního referenda až dne 21.7.2014, tedy navíc v době letních prázdnin, kdy podle harmonogramu zasedání zastupitelstva statutárního města Jihlava, veřejně dostupného na webových stránkách odpůrce, musel vědět, že se bude konat již jen jedno zasedání zastupitelstva, a to právě dne 15.9.2014, a dále si musel být vědom, že je třeba brát v úvahu i lhůty ve smyslu zákona o místním referendu (§ 12 či § 21 zákona o místním referendu) a lhůty případného navazujícího soudního řízení ve smyslu § 91a s.ř.s. Požadavek na konání místního referenda společně s volbami do zastupitelstev obcí bylo přitom možné vznést s dostatečným časovým předstihem.

Vyhlášením referenda soudem na navrhovatelem uvedené dny (10. a 11. října 2014) by ze shora uvedených důvodů představovalo porušení zákona o místním referendu, což je důvodem, pro který soud nemůže vyhovět tomuto požadavku navrhovatele.

III.d

Podmínky pro vyhlášení místního referenda soudem má tedy zdejší soud v nyní posuzované věci za splněné, a proto přistoupil ke stanovení dne jeho konání v souladu s podmínkou ve smyslu § 15 zákona o místním referendu, tedy tak, aby se místní referendum konalo do 90 dnů po dni jeho vyhlášení.

Z hlediska nároků na organizaci referenda, obzvláště v době, kdy se konají volby do zastupitelstev obcí, soud považoval za vhodné stanovit datum konání místního referenda na období, kdy lze předpokládat, že již proběhlo ustavující zasedání nově zvoleného zastupitelstva. Dále soud vážil i hledisko dostatečného časového prostoru jak pro přípravu hlasování, tak i pro referendovou kampaň. Z hlediska možnosti hlasování co největšího počtu občanů v místním referendu považoval soud za vhodné určit jako den konání místního referenda den pracovního klidu, nikoli však období vánočních svátků.

Ze všech výše uvedených důvodů proto soud vyhlásil místní referendum ve statutárním městě Jihlava na sobotu 13. prosince 2014.

IV. Náklady řízení

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 93 odst. 4 s. ř. s., podle kterého v řízení ve věcech místního referenda nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, přitom soud žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro přiznání náhrady nákladů řízení navrhovateli neshledal.

V. Právní moc

Usnesení bude doručeno zástupci navrhovatele a odpůrci. Současně bude vyvěšeno na úřední desce soudu; usnesení nabývá ze zákona právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Soud připomíná, že odpůrce není zbaven povinnosti umístit písemné vyhotovení usnesení neprodleně po jeho obdržení na úřední desku města, ačkoli vyvěšení již bude mít toliko povahu informativní, aby se všichni občané města měli možnost o vyhlášení a datu konání místního referenda dozvědět.

Požadavek navrhovatele, aby soud vyloučil odkladný účinek odvolání a rozhodl o „předběžné vykonatelnosti“ rozhodnutí, dokonce s odkazem na zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, považuje zdejší soud za nepřijatelný, neboť na danou věc právní úprava předběžných opatření vydávaných správními orgány vůbec nedopadá.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 26. září 2014

Za správnost vyhotovení:
Romana Lipovská

David Raus, v.r.
předseda senátu